РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТО И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

З А К О Н

за изменение и допълнение на Закона за развитието на академичния състав в Република България

(Обн. ДВ. бр.38 от 21 Май 2010г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г.)

§1: В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Оценяването на дисертационен труд и на кандидатите за академични длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор" се извършва от научно жури."

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Ректорът, съответно ръководителят на научната организацияq определя със заповед състава на научното жури, формиран по реда на ал. 3-10."

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) За членове на научното жури се избират български граждани - хабилитирани лица, вписани в Националната листа на научните журита и/или утвърдени чуждестранни учени в съответната научна област, а при възможност - и в съответното направление и специалност. Чуждестранните членове могат да бъдат най-много двама при седемчленно жури и един при петчленно жури. При интердисциплинарност на обявения конкурс или тема на дисертационния труд най-малко един член на журито трябва да бъде от друга научна област, към която обявеният конкурс или тема на дисертационния труд има отношение. Изборът се осъществява от две обособени групи - на външни и на вътрешни членове за съответното висше училище или научна организация. При избор на научно жури се определят и двама резервни членове – по един от двете групи."

4. Алинея 5 се изменя така:

„(5) В 14-дневен срок след подаването от страна на докторант на заявление за публична защита на дисертация съответното висше училище или научна организация уведомява НАОА за необходимостта да бъде определено научно жури. В същия срок след положително решение за

допускане до участие в конкурс за заемане на академична длъжност съответното висше училище или научна организация уведомява НАОА за необходимостта да бъде определено научно жури."

5. Алинея 6 се изменя така:

„(6) В 14-дневен срок след получаването на информацията по ал. 5, НАОА публикува на своята електронна страница обявление за набиране членове на научно жури измежду включените в Националната листа."

6. Алинея 7 се изменя така:

„(7) В 14-дневен срок след публикуване на обявата по ал. 6 желаещите да участват в конкретната процедура като членове на научното жури се регистрират на платформата на Националната листа."

7. Създава се нова ал. 8:

„(8) В едномесечен срок след приключване на регистрацията Постоянната комисия по развитието на академичния състав към НАОА разглежда постъпилите заявки и определя чрез жребий списъчен състав на външни кандидати за участие в научното жури. Списъкът на кандидатите за външни членове включва двойно повече лица от изискуемото за съответната процедура."

8. Създава се нова ал. 9:

„(9) В едноседмичен срок след решението по ал. 8 списъкът на кандидатите за външни членове и списъкът на всички одобрени, заявили желание да участват в процедурата в качеството на вътрешни членове, се изпращат в съответното висше училище или научна организация."

9. Създава се нова ал. 10:

„(10) В едномесечен срок след получаването на информацията по ал. 9 висшето училище или научната организация определя окончателния състав на научното жури в съответствие с разпоредбите на своите правилници."

10.Досегашните ал. 5-7 се преномерират и стават съответно ал. 11-13.

§2: В чл. 14а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се променя така:

„(1) Лицата, придобили научна степен "доктор на науките", ползват предимство при заемане на академичните длъжности по този закон."

§3: В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 3 се изменя така:

„(3) Преминаването от академична длъжност на същата или на съответна академична длъжност в друго висше училище или научна организация може да се извършва и без конкурс и избор по решение на приемащото висше училище или научна организация и при условия и по ред, определени с правилниците им. По същия ред може да се осъществи преминаване и от чуждестранно висше училище или научна организация, които са признати и акредитирани от съответните за чуждата страна държавни органи."

§4: Създава се нов чл. 16а:

„Чл. 16а. Академичните длъжности са валидни на територията на цялата страна".

§5: Създава се нов чл. 16б:

„Чл. 16б. Заемането на съответната академична длъжност се доказва чрез удостоверение, издадено от съответното висше училище или научна организация по единен образец, утвърден от министъра на образованието и науката, което се изпраща в тридневен срок на Министерството на образованието и науката за регистриране.

(2)Удостоверението по ал. 1 се издава на български език, а при заявено искане от лицето се издава и приложение на английски език."

§6: В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 2 се заличава.

§7: В чл. 30 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се променя така:

„(1) Ректорът на висшето училище, съответно ръководителят на научната организация осъществява контрол върху откритите и неприключили процедури за придобиване на научна степен, както и за заемане на академични длъжности."

2. Ал. 4 се променя така:

„Ректорът или съответният ръководител назначава проверка и се произнася в 14-дневен срок от получаване на сигнала."

§8: В чл. 31 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се заличава.

2. Ал. 2 се променя така:

„(2) В случай на констатирано нарушение ректорът или съответният ръководител има право да спре процедурата. В заповедта за спиране се

определя срок за отстраняване на нарушението и се определят конкретните лица, отговорни за това."

3. Ал. 4 се променя така:

„(4) Отговорните лица са длъжни да отстранят констатираните нарушения и да представят доказателства за това в срока по ал. 2."

4. Ал. 5 се променя така:

„(5) Процедурите за придобиване на научна степен и за заемане на академична длъжност се възобновяват със заповед на ректора или съответния ръководител, ако нарушенията са отстранени."

5. Ал. 5 се променя така:

„(6) Засегнатите от действията или бездействията на ректора или съответния ръководител лица имат право да ги обжалват пред АС на НАОА. Неизпълнението на окончателното решение на АС на НАОА се взима предвид при институционалната акредитация на съответното висше училище или при акредитирането на докторски програми при научните организации."

§9: В чл. 32 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Административен контрол върху приключилите процедури осъществява НАОА. Контролът се провежда по ред и при условия, утвърдени от АС на НАОА чрез проверки по собствена инициатива или по сигнал на заинтересована страна. Резултатите от контрола се взимат предвид при институционалната акредитация на съответното висше училище или при акредитирането на докторски програми при научните организации."

2. Алинея 2 се изменя така:

„Чл. 32. Всички актове на органите на висшето училище, на научната организация или НАОА във връзка с придобиването на научна степен или за заемането на академичните длъжности по този закон могат да се обжалват пред съда по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

§10: В параграф 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. Създават се нови т. 7 и т. 8:

„7. „Факултетен съвет" е органът по чл. 26, ал. 2 от ЗВО.

8. „Научен съвет" е органът по чл. 34, т. 2 от Устава на Българската академия на науките или съответстващ му орган в друга научна организация."

§11: Създава се нов параграф 4а в Допълнителните разпоредби:

1. „§ 4а. При гласуването по чл. 23, ал. 1 гласуват само хабилитираните членове на факултетния съвет, съответно научния съвет, лицата с научна степен „доктор на науките" и лицата с образователна и научна степен „доктор".

§12: Създава се нов параграф 4б в Допълнителните разпоредби:

1. „§ 4а. При гласуването по чл. 27а, ал. 2 гласуват само хабилитираните членове на факултетния съвет, съответно научния съвет и лицата с научна степен „доктор на науките".

Преходни и заключителни разпоредби

§ 13. В Закона за висшето образование (Обн. ДВ. бр.112 от 27 Декември 1995г., изм. ДВ. бр.28 от 2 Април 1996г., изм. ДВ. бр.56 от 15 Юли 1997г., попр. ДВ. бр.57 от 18 Юли 1997г., изм. ДВ. бр.58 от 21 Юли 1997г., изм. ДВ. бр.60 от 2 Юли 1999г., попр. ДВ. бр.66 от 23 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.111 от 21 Декември 1999г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 1999г., изм. ДВ. бр.54 от 4 Юли 2000г., изм. ДВ. бр.22 от 9 Март 2001г., изм. ДВ. бр.40 от 19 Април 2002г., изм. ДВ. бр.53 от 28 Май 2002г., изм. ДВ. бр.48 от 4 Юни 2004г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.77 от 27 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.83 от 18 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.36 от 2 Май 2006г., изм. ДВ. бр.62 от 1 Август 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.13 от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.38 от 21 Май 2010г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.56 от 23 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.63 от 13 Август 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.61 от 9 Август 2011г., изм. ДВ. бр.99 от 16 Декември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., доп. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.)

1. В чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 2 се изменя така:

„(2) Националната агенция за оценяване и акредитация осъществява дейности по развитието на академичния състав в Република България, възложени ѝ със закон."

2. Алинеи 3 и 4 стават 4 и 5.

2. В чл. 85 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създават нови алинеи 8-11:

„(8). създава, утвърждава и поддържа Национална листа на научните журита;

(9). създава и поддържа информационна система за регистриране на желаещите да се включат в научно жури по конкретна процедура;

(10). осъществява административен контрол по процедурите за придобиване на научни звания и заемане на академични длъжности."

3. В чл. 86 се правят следните изменения:

11.Алинея 1 се изменя така:

„(1) Акредитационният съвет се състои от 11 членове - председател и 10 членове - хабилитирани лица от областите на висшето образование, включително заместник-председател по следакредитационно наблюдение и контрол и заместник-председател по развитието на академичния състав. Съставът на членовете включва:

1. шестима представители на висшите училища;

2. (изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) един представител на Българската академия на науките и един представител на Селскостопанската академия;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г.) двама представители на Министерството на образованието, младежта и науката.

12. В алинея 6 думите „заместник-председателя" се заменят с „заместник-председателите".

4. В чл. 87 се правят следните изменения:

1. Навсякъде думите „заместник-председателя" се заменят с „заместник-председателите".

5. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава нова точка 8:

„8. създава Постоянна комисия по развитието на академичния състав.

6. В чл. 88а се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се променя така:

„(1) Постоянните комисии по области на висшето образование и постоянната комисия за следакредитационно наблюдение имат състав от 3 до 7 членове. Постоянната комисия по развитието на академичния състав има състав от 9 членове по области на висшето образование, включително председател. Постоянните комисии се назначават с тригодишен мандат от председателя на Акредитационния съвет.

7. Създава се нов член 88г:

„Чл. 88г. (1) Постоянната комисия по развитието на академичния състав:

1. предлага за утвърждаване от Акредитационния съвет състава на Националната листа на научните журита;

2. предлага на ректора на висшето училище или на директора на научната организация персоналния състав на кандидатите за вътрешни членове на научните журита;

2. организира на лотариен принцип определянето на персонални предложения за външните членове на научните журита;

4. прави предложения пред Акредитационния съвет по жалби и сигнали, свързани с процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности;

5. осъществява наблюдение и контрол върху цялостната дейност на висшите училища и научните организации по прилагането на разпоредбите по ЗРАСРБ."

§ 14. В тримесечен срок от влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за развитието на академичния състав в Република България Министерският съвет внася необходимите изменения и допълнения в Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, които включват и Класификатор на научните области и научните специалности в Република България.

М О Т И В И
към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за развитието на академичния състав в Република България

Причини, които налагат приемането на законопроекта:

Анализът на резултатите от прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България, осъществен съгласно разпоредбите на чл. 17, ал. 1 от Закона за нормативните актове и чл. 53 от Указ №883 за прилагане на Закона за нормативните актове, показа предимствата и недостатъците на новия модел за кариерно развитие на академичния състав. Висшите училища и научните организации възприеха модела и създадоха работещи и относително ефективни вътрешни системи за придобиване на научни степени и академични длъжности. Укрепиха се условията за автономия на научните институции и се динамизира средата за научно израстване на академичния състав. Успоредно с това се проявиха и някои съществени недостатъци на новия модел, които подлежат на корекция.

Основните несъвършенства на действащата система за кариерно развитие на академичния състав са свързани с: 1) липса на национален център за координация и контрол на процедурите; 2) очевидни несполуки на системата за подбор на съставите на научните журита. Тези несъвършенства се дискутират интензивно в публичното пространство през последните месеци. Те са недвусмислено формулирани в официални становища на представителни академични структури (Съвета на ректорите, ръководството на Българската академия на науките, Националната агенция за оценяване и акредитация, Съюза на учените в България). Системен е и интересът от страна на отделни учени, на медиите и на представители на държавната администрация, свързана с управлението на висшето образование и науката. На проведените в академичната общност дискусии по проблемите, произтичащи от прилагането на Закона, ясно беше формулирано искане за въвеждане на Класификатор на научните специалности.

Представените обстоятелства мотивират необходимостта от промени в действащото законодателство, уреждащо визираната материя.

Цели на законопроекта:

Предложените промени в Закона за развитието на академичния състав в Република България и в Закона за висшето образование следват принципите на съхраняване и доразвиване на добрите практики, на съблюдаване автономията на академичните институции и на оптимално

ползване на институционалния капацитет на действащите управленски структури.

Основната цел на промените е да бъде усъвършенстван механизмът за получаване на научни степени и заемане на академични длъжности в съответствие с принципа за безпристрастност, обективност и отговорност.

Основни положения в законопроекта:

Основните предлагани изменения и допълнения на Закона за развитието на академичния състав в Република България включват следното:

1. Към Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) се създава Постоянна комисия по развитието на академичния състав (ПКРАС) от 9 души – хабилитирани учени, всеки от които е представител на една от областите на висше образование. НАОА създава и поддържа Национална листа на научните журита. Листата се формира като база данни, разположена върху електронна платформа на Агенцията.

2. Създава се нов механизъм за определяне на състава на научните журита, при който външните членове се определят на случаен принцип.

3. Текущ административен контрол върху неприключилите процедури за даване на научни степени и заемане на академични длъжности се осъществява от ръководителя на съответната организация.

Контрол върху приключилите процедури осъществява Акредитационния съвет (АС) на НАОА. Съветът извършва периодични проверки по спазването на ЗРАСРБ. Препоръките на НАОА, формулирани в резултат на проверките, имат задължителен характер за съответната организация. Решенията на АС на НАОА по прилагането на ЗРАСРБ подлежат на съдебен контрол по реда на АПК.

4. Чрез Преходните и заключителните разпоредби се правят и необходимите изменения и допълнения с цел избягване на колизии с Закона за висшето образование.

5. Възлага се на Министерския съвет да внесе съответните промени в Правилника на прилагане на Закона за развитието на академичния състав, а на НАОА да подготви промени в Правилника за дейността си.

6. Предвижда се разработване и утвърждаване на Класификатор на научните области и научните специалности в Република България.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

За прилагането на предложените промени са необходими допълнителни финансови средства в размер на 100000 лева, с които да се

увеличи годишният бюджет на НАОА. Чрез тези финансови средства ще се осигури необходимият административен капацитет на НАОА за реализиране на допълнителните функции по прилагане на ЗРАСРБ. За висшите училища, научните организации и кандидатите за академични степени и академични длъжности процедурите по ЗРАСРБ ще бъдат безплатни.

Очаквани резултати:

С предлаганите изменения и допълнения ще се усъвършенства националната система за даване на научни степени и заемане на академични длъжности. Израстването в научната кариера ще бъде по-адекватно обвързано с постигнати конкретни научни резултати. Ще се възвърне убедеността на българските научни общности в справедливостта на кариерното развитие, свободно от конюнктурни фактори. Ще се укрепи международния авторитет на българското висше образование и наука в контекста на по-нататъшното развитие на Болонския процес.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на нормативен акт не се отнася до регулирана сфера в нормативните актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвянето на справка за съответствие с европейското право.

ВНОСИТЕЛИ: